

Szönyi Benjámín halálának 200. évfordulója

Szönyi Benjámín (1717–1794), Maróthi kvártettjének hajdani tagja, külföldi tanulmányai után szülővárosának lelképásztora volt. *Szentek hegedűje* címmel a XVIII. század egyik leg-sikeresebb kegyességi énekeskönyvét adta ki 1762-ben Kolozsvárt, s e könyvnek a szerző életében tíz, folyton bővülő kiadása látott napvilágot, később még legalább hat – az utolsó 1904-ben. Énekeit 80 genfi szoltár és 40 régi magyar dícséret és korál dallamára írta.

Halálának 200. évfordulója alkalmából 1994. október 22-én Hódmezővásárhely megyei jogú város önkormányzata, a hódmezővásárhelyi református és római katolikus egyházak, a Bethlen Gábor református gimnázium és a debreceni Református Kollégium Nagykönyvtára tudományos konferenciát rendeztek Hódmezővásárhelyt a városháza közgyűlési termében „Szönyi Benjámín és kora” címmel.

A konferenciát *Rapcsák András* polgármester köszöntő szavai után *Papp Csaba*, a Tiszántúli Református Egyházkerület főjegyzője nyitotta meg. Délelőtt a következő előadások hangzottak el: *Dányi József* református lelkész (Hódmezővásárhely): Szönyi Benjámín, a lelképásztor; *Vörös Imre* egyetemi tanár (ELTE, Budapest): Szönyi Benjámín természeti világ-

képe; *Fekete Csaba* tudományos főmunkatárs, osztályvezető (a Református Kollégium Nagykönyvtára, Debrecen): Szönyi Benjámín és a magyar református himnológia; *Kecskés András* egyetemi docens (Károlyi Gáspár Református Egyetem, Budapest): Szönyi Benjámín énekeskönyveinek ritmikája.

A konferencia résztvevői ezután megkoszorúzták Szönyi Benjámín emléktábláját az Ótemplomnál.

A délutáni ülészakon *Molnár Ambrus* egyháztörténész, nyugalmazott esperes előadása hangzott el „Szönyi Benjámín és a Törő-féle parasztfelkelés”, végül *Imre Mihály* egyetemi docens (KLTE, Debrecen) előadása „Szönyi Benjámín elfeledett két öregkori műve” címmel.

A konferencia idején a közgyűlési terem előterében a debreceni Református Kollégium Nagykönyvtára, a hódmezővásárhelyi Városi Levéltár, a Tornyai János Múzeum, az Ótemplom és a Bethlen Gábor református gimnázium anyagából, Simon Ferenc, a gimnázium könyvtárosa által összeállított kiállítással is megemlékeztek Hódmezővásárhely hajdani lelképásztoráról.

Fekete Csaba (Debrecen) beszámolója és a konferencia meghívója alapján

Hírek Erdélyből

Kántortovábbképzés Székelyudvarhelyt

A katolikus kántorok évente nyár végén megrendezett erdélyi továbbképzését idén augusztus 30. – szeptember 1. között Székelyudvarhelyen tartották. A lelkigyakorlatos tanfolyamon 47 erdélyi, két váradai és egy szatmári egyházmegyes kántor vett részt. A *Darvas Kozma József* nyárádtkői plébános által vezetett lelkigyakorlaton *Angi István* (Kolozsvár) a gregorián ének esztétikájáról, *Kriza Ágnes* (Kolozsvár) a hangképzés módszertanáról, *Lakatos Imre* (Székelyudvarhely) a kórusszervezésről, *Illyés István* (Székelyudvarhely) a gregorián

szemiológiáról tartott előadást, *Guttman Mihály* (Kolozsvár) a karvezetés- és karénekgyakorlatokat vezette, *Geréd Vilmos* (Kolozsvár) pedig a „Dicsérvétek az Urat” című új erdélyi katolikus énekeskönyvet ismertette. A tanulmányi napokat esténként mise zárta, előadótérmet és szálláshelyet a *Tamási Áron Gimnázium* biztosította.

(Illyés Istvánnak és Geréd Vilmosnak a Vasárnap című lap 1994. szeptember 18-i számában megjelent tudósítása alapján)

Őszi egyházzenei továbbképzés Gyergyóban

1994. október 18–20. között a Zeneakadémia egyházzenei tanszékének két tanára, *Enyedi Pál* és *Mezei János*, a Gyergyói-medence kántorainak kérésére Szárhegyen egyházzenei továbbképzést tartott. A háromnapos intenzív tanfolyam célja az elméleti és gyakorlati ismeretek bővítése volt. Az előadásokon nemcsak kántorok vettek részt, azokat rendszeresen látogatták a környék római katolikus lelkészei

és a gyergyói főesperes is. A tárgyalt témák között szerepeltek: a II. Vatikáni Zsinat liturgikus konstitúciójának zenei vonatkozásai és az ebből fakadó feladatok; az új erdélyi énekeskönyv (amely az Éneklő Egyház népének-tár erdélyi viszonyokra való alkalmazása) áttekintése; a gregorián ének és a művészi polifónia liturgikus szerepe; a népének történeti és stílári értékelése; az egyházzenei repertoár

megválasztása és ennek helyi lehetőségei; kiadványok, kották beszerzése és sokszorosítása; az ún. egyházi könnyűzene problematikája; a zsolozsma a hívek részvételével. Teljes nap jutott az orgonával kapcsolatos tudnivalók taglalására. Ezen nemcsak az orgona felépítéséről és működéséről valamint az orgonaépítés történetéről (diavetítéssel és hangfelvételekkel) esett szó, hanem a hangszer karbantartásával és a regisztrálással kapcsolatos alapismeretekre is kitértünk. Az utolsó napot a résztvevők valamint a gyergyószentmiklósi

főesperes közös magyar nyelvű gregorián vesperással és szentmisével végezték be, kifejezve óhajukat, hogy az effajta sűrített, és napi gyakorlatra irányuló továbbképzésnek a közeli jövőben folytatását várják.

Mezei János

Helyreigazítás

Lapunk I/4. számában, az 508. oldalon kimaradt a székelyudvarhelyi továbbképzés dátuma: 1994. július 17–24.

Hírek Felvidékről

Duna-menti egyházzenei találkozó Komáromban

Észak- és Dél-Komárom templomaiban 1994. október 28–31. között immár másodízben találkoztak a musica sacra művelői – szólisták, ének- és zenekarok Ausztriából, Csehországból, Erdélyből, Felvidékről és Magyarországról. A városban olyan nemzetközi egyházzenei találkozót sikerült megteremteni, ahol a szent zene művelődési házak, koncerttermek helyett a legmértőbb helyen és cselekményben: templomokban és ott is miséken, istentiszteleteken szólal meg.

Az ünnepségsorozat a révkomáromi (Komárnó/Komorn) Szent-András templom 1860. október 28-án történt évfordulójához kapcsolódik. A nemrég megtalált eredeti hercegprímási okirat elrendeli, „miszerint ezen templomszentelésnek évfordulati napja évenként a Minden Szentek ünnepét megelőző vasárnapon mint elsőrendű ünnep, nyolcadaival ünnepelessék meg.” Erre az időszakra esik október 31-e, a reformáció emléknapja; így nemcsak a katolikus, hanem a protestáns templomokban is ünnepelhetnek a szent zene jegyében.

Az idei négynapos találkozó tizenöt zenei együttes több mint 400 tagja szerepelt. A péntek este misével kezdődő ünnepségsorozat hétfőn református istentisztelettel zárult. A szombati programot a kis zsinagógában zsidó istentisztelet nyitotta meg. Az esti ünnepi szentmisére a Szent András-templomban összegyűlt híveket *Pásztor István* és *Krajczár Gyula*, Észak és Dél-Komárom polgármesterei köszöntötték. A misét *Takács Nándor* OCD, székesfehérvári megyéspüspök, az OMCE egyházi elnöke celebrálta.

A templom kivételes építészeti adottságait kihasználva, a mintegy húsz méter magasban körbefutó oratóriumsorból hol egyszerre mindenfelől, hol csak egy-egy helyről, egymásnak felelgetve – de a liturgia részeként – hangzott

fel egy-egy hangszeres vagy kórusmű. Hangsúlyos szerepet kapott az orgonajáték is; Felvidék egyik legnagyobb templomában, a Szent András-templomban szolgál ugyanis az ország legrégebb hárommanuális műemlékorgonája.

Vasárnap minden együttes a két Komárom öt katolikus, két református és egy evangélikus templomának valamelyikében önállóan szerepelt, szigorúan a liturgiához kapcsolódó zeneművekkel.

A Harmonia Sacra – Danubium '94 résztvevői voltak: a budapesti *Mátyás templom énekkara* (vez. Tardy László), a bécsi *Schubert templom énekkara* (vez. Friedrich Lessky), a győri *Palestrina Kórus* (vez. Katona Tibor), a blansko-i (Csehország) *Rastislav kórus* (vez. Miroslav Martinásek), a galántai *Kodály Zoltán vegyeskar* (vez. Józsa Mónika), a dunaszerdahelyi *Vox Camerata kórus* (vez. Pálmai Márta), a dél-komáromi *Vox Femina kórus* (vez. Hoffmann Lászlóné), a tatai *Egressy kórus* (vez. Baranyi József), az észak-komáromi *Concordia vegyeskar* (vez. Stubendek István), a Comorra kamarazeneke (vez. Török Ferenc), a Musica Juvenalis kamarazeneke (vez. Fekete Vince), a dél-komáromi *Klapka iskola gyermekkara* (vez. Hadnagy Gyuláné), az észak-komáromi *Béke utcai iskola gyermekkara* (vez. Stirber Lajos), a Marianum egyházi iskola gyermekkara (vez. Stubendek István), a Námornúček gyermekkara (vez. Cupka Katalin), valamint *László Zsuzsanna* operaénekes, *Baróti István* orgonaművész (Esztergom) és *Geréd Erzsébet* főiskolai hallgató (Kolozsvar-Bécs).

Az 1995. évi találkozóról az észak-komáromi plébániahivatal (945 01 Komárnó, Nádor u. 9, Szlovákia) ad felvilágosítást.

Stubendek László (Révkomárom), a találkozó koordinátora